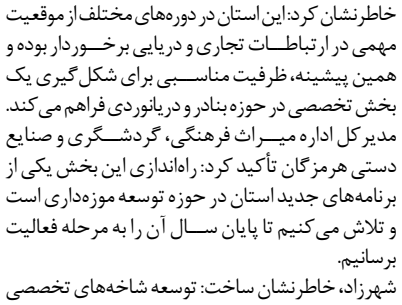
سرآمد اقتصاد

چهارشنبه- ۲۰ آبان ۱۴۰۵- سال دوازدهم- شماره ۲۶۳۳

مدیرکل میراث‌فرهنگی هرمزگان به‌سرآمد خبرداد:

ایجاد بخش تخصصی بنادر و دریانوردی در موزه خلیج فارس هرمزگان تا پایان سال

یعقوب شیدایی گماسایی- مدیرکل اداره میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان هرمزگان از برنامه‌ریزی برای راه‌اندازی بخش تخصصی بنادر و دریانوردی در موزه خلیج فارس خبر داد و گفت: با توجه به جایگاه تاریخی و تجاری هرمزگان، تلاش داریم این بخش را تا پایان سال فعال کنیم.

عادل شهرزاد در گفت‌وگو با اقتصادسرآمد از برنامه‌ریزی برای راه‌اندازی بخش تخصصی بنادر و دریانوردی در موزه خلیج فارس خبر داد و گفت: با توجه به جایگاه تاریخی و تجاری هرمزگان، تلاش داریم این بخش را تا پایان سال فعال کنیم.

مدیر کل اداره میـــراث فرهنگی، گردشـــگری و صنایع دستی استان هرمزگان با اشـــاره به فعالیت موزه خلیج فارس در استان اظهار کرد: این موزه در حال حاضر موزه مردم‌شناسی اســـت و برنامه داریم در کنار فعالیت‌های موجود، شـــاخه‌های تخصصی جدیـــدی را نیز به حوزه موزه‌داری استان اضافه کنیم.

وی در ادامه گفته های خود، افزود: هرمزگان از نظر تاریخی جایگاه ویژه‌ای در حوزه بنادر و دریانوردی دارد و با توجه به پیشینه تجاری این استان در دوره‌های گذشته، معرفی این بخش از تاریخ منطقه در قالـــب یک موزه تخصصی اهمیت دارد.

مدیر کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع‌دستی استان هرمزگان تصریح کرد: یکی از شاخه‌های تخصصی جدیدی که قصد داریم در حوزه موزه‌داری فعال کنیم، موضوع بنادر و دریانوردی است.

شهرزاد ادامه داد: هدف این است که موضوعات جدیدی وارد موزه شـــود و فعالیت مـــوزه خلیج فـــارس تنها به موضوعات عمومی مردم‌شناســـی محـــدود نماند، بلکه ابعاد دیگری از هویت تاریخی و فرهنگی استان نیز برای بازدیدکنندگان معرفی شود.

وی با اشاره به سابقه تاریخی و جایگاه تجاری هرمزگان خاطرنشان کرد: این استان در دوره‌های مختلف از موقعیت مهمی در ارتباطـــات تجاری و دریایی برخـــوردار بوده و همین پیشینه، ظرفیت مناســـبی برای شکل‌گیری یک بخش تخصصی در حوزه بنادر و دریانوردی فراهم می‌کند.

مدیر کل اداره میـــراث فرهنگی، گردشـــگری و صنایع دستی هرمزگان تأکید کرد: راه‌اندازی این بخش یکی از برنامه‌های جدید استان در حوزه توسعه موزه‌داری است و تلاش می‌کنیم تا پایان ســـال آن را به مرحله فعالیت برسانیم.

شهرزاد، خاطرنشان ساخت: توسعه شاخه‌های تخصصی موزه‌داری می‌تواند به معرفی بهتر ظرفیت‌های تاریخی و فرهنگی هرمزگان و آشنایی بیشتر مخاطبان با پیشینه این استان کمک کند.

گفت و گو با رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی تشخیص مصلحت

«توسعه دریامحور» آزمون تغییر جغرافیای قدرت و اقتصاد ایران

توسعه دریامحور باید در زندگی مردم و عملکرد اقتصاد ملی قابل مشاهده باشد

گروه گفت و گو - با وجود برخـــورداری ایران از موقعیت ممتاز جغرافیایی و دسترسی به آب‌های شمالی، جنوبی و اقیانوسی، ظرفیت دریا همچنان سهم متناسبی در اقتصاد ملی، اشتغال و توسعه منطقه‌ای کشـــور پیدا نکرده است؛ شکافی که نشان می دهد مسئله توسعه دریامحور صرفاً به ساخت بنادر و اجرای طرح‌های عمرانی محدود نمی‌شود، بلکه به تغییر الگوی حکمرانی، بازتوزیع ظرفیت‌های اقتصادی و پیوند دادن سواحل با مراکز جمعیتی و تولیدی کشور نیاز دارد. به گزارش اقتصادسرآمد، در سالگرد ابلاغ سیاست‌های کلی توسعه دریامحور، سیدمهدی هاشمی، رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، در گفت‌وگو با فارس به الزامات تحقق این سیاست‌ها، موانع بهره‌گیری از ظرفیت‌های دریایی، ضرورت مدیریت یکپارچه و نقش توســـعه دریامحور در تاب‌آوری اقتصادی و امنیتی کشور پرداخته است.

رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام با تأکید بر ضرورت تغییر رویکردهای توسعه‌ای کشور و بهره‌گیری از ظرفیت‌های دریایی ایران، توسعه دریامحور را فراتر از ساخت بنادر و اجرای طرح‌های عمرانی دانست و گفت: تبدیل موقعیت جغرافیایی ایران به قدرت اقتصادی، اشتغال پایدار و رفاه عمومی، مستلزم بازتعریف جغرافیای اقتصادی کشـــور، اصلاح ســـازوکارهای حکمرانی و ایجاد پیوند مؤثر میان مناطق ساحلی، پس‌کرانه‌ها و مراکز جمعیتی است.

سیدمهدی هاشـــمی در گفتگو با خبرنگار سیاسی خبرگزاری فارس، در سالگرد ابلاغ سیاست های کلی دریا محور با تشریح الزامات توسعه دریامحور و ضرورت تغییر مسیر توسعه کشـــور اظهار داشت: ایران را نمی‌توان کشوری دانست که دریا در حاشیه جغرافیای آن قرار گرفته است؛ اما واقعیت این است که در بخش بزرگی از تاریخ توسعه کشور، دریا در حاشیه اندیشه توسعه ما قرار داشته است. وی افزود: کشوری که از دریای خزر تا خلیج فارس، دریای عمان و آب‌های اقیانوسی امتداد دارد، هنوز نتوانسته موقعیت دریایی خود را متناسب با ظرفیت‌های موجود به قدرت اقتصادی، اشـــتغال پایدار و رفاه عمومی تبدیل کند. رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام با بیان اینکه فاصله میان ظرفیت جغرافیایی و دستاورد اقتصادی صرفاً یک مسئله فنی یا عمرانی نیست، تصریح کرد: این مسئله نشانه‌ای از چگونگی حکمرانی، نحوه تخصیص منابع و جهت‌گیری تاریخی سیاست‌گذاری در کشور است. هاشمی تمرکز جمعیت، سرمایه، زیرساخت‌ها و مراکز تصمیم‌گیری در مناطـــق مرکزی را محصول یک عامـــل یا یک دوره تاریخی ندانست و گفت: شـــکل‌گیری مراکز اداری، انباشت سرمایه، تمرکز دانشگاه‌ها و خدمات تخصصی، استقرار صنایع در نزدیکی بازارهای موجود و توسعه شبکه‌های ارتباطی بر محور شهرهای بزرگ، به‌تدریج نوعی مزیت خودتقویت‌شونده برای مناطق مرکزی ایجاد کرده است.

وی ادامه داد: هنگامی که سرمایه و نیروی انسانی متخصص در نقطه‌ای متمرکز می‌شوند، سرمایه‌گذاری‌های بعدی نیز به سمت همان نقطه گرایش پیدا می‌کنند. در نتیجه، حتی در مواردی که مناطق ساحلی از نظر دسترسی به مواد اولیه و تجارت خارجی مزیت دارند، تمرکز تاریخی همچنان بازتولید می‌شود. رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام تأکید کرد: توسعه دریامحور قرار نیست جغرافیای ایران را وارونه کند، بلکه قرار است جغرافیای اقتصادی کشور را بازتعریف کند. باید شـــبکه‌ای از کانون‌های تولید، تجارت، فناوری و سکونت پایدار شکل بگیرد که هم مناطق ساحلی را از حاشیه‌بودن خارج کند و هم شهرهای مرکزی را از طریق پیوندهای تولیدی و حمل‌ونقلی کارآمدتر به اقتصاد منطقه‌ای و جهانی متصل سازد.

سیاست‌های کلی توسعه دریامحور؛ ضرورت تغییر مسیر توسعه کشور

هاشمی با اشاره به ابلاغ سیاست‌های کلی توســـعه دریامحور در آبان ۱۴۰۲، این سیاست‌ها را بیانگر ضرورت تغییر رویکرد در سیاست‌گذاری کشور دانست و اظهار داشت: پیام سیاست‌های کلی توسعه دریامحور روشن اســـت؛ دریا نباید صرفاً یک مرز جغرافیایی، مسیر عبور کالا یا حوزه‌ای محدود به فعالیت یک دستگاه اجرایی تلقی شود، بلکه باید در سازمان‌دهی اقتصاد ملی، سیاست صنعتی و آمایش سرزمین جایگاهی بنیادین پیدا کند. وی با اشاره به هدف‌گذاری برای اینکه رشد اقتصاد دریامحور در افق ده‌ساله دست‌کم دو برابر رشد اقتصادی کشور باشد، گفت: این هدف باید به‌عنوان نشانه‌ای از ضرورت تغییر مسیر توسعه فهمیده شود، نه شـــعاری که بتوان تحقق آن را صرفاً با افزایش تعداد پروژه‌ها اعلام کرد. رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام افزود: اگر قرار باشد اجرای این سیاست‌ها به ساخت چند بندر جدید و مجموعه‌ای از طرح‌های عمرانی محدود شود، فرصت تاریخی پیش‌رو از دســـت خواهد رفت. بندر به‌تنهایی توسعه نمی‌سازد؛ بندری که به راه‌آهن، بازار و نیروی انسانی ماهر متصل نباشد، ممکن است حجم قابل توجهی از کالا را جابه‌جا کند، اما ارزش افزوده و اشتغال متناسبی در منطقه پیرامونی خود ایجاد نخواهد کرد. وی با تأکید بر ضرورت توجه به زیرساخت‌های مورد نیاز برای سکونت پایدار در مناطق ساحلی تصریح کرد: شهر ساحلی با ساخت چند ساختمان و تأسیســـات عمومی به کانون جمعیت‌پذیر تبدیل نمی‌شود. چنین شهری به آب پایدار، انرژی، مدرســـه، مراکز درمانی، مسکن مناسب و فرصت شغلی برای ساکنان خود نیاز دارد. هاشمی با بیان اینکه ارزیابی دستاوردهای توسعه دریامحور نباید صرفاً بر اساس آمار ساخت‌وساز، ظرفیت اسمی بنادر یا میزان تخلیه و بارگیری انجام شود، اظهار داشت: این شاخص‌ها مهم هستند، اما تمام واقعیت را نشان نمی‌دهند. آنچه باید مشخص شـــود، میزان ارزش افزوده ایجادشـــده در اقتصاد دریا، تعداد مشـــاغل پایدار، تغییر در آمد واقعی خانوارهای ساحلی، میزان سرمایه‌گذاری تحقق‌یافته و افزایش سهم صنایع داخلی در زنجیره ارزش دریایی است. وی ادامه داد: وقتی نظام آماری منسجمی برای اندازه‌گیری اقتصاد دریامحور وجود نداشته باشد، حتی درباره میزان پیشرفت نیز نمی‌توان به ارزیابی دقیق و قابل مقایسه‌ای رسید. سیاستی که می‌خواهد مسیر توسعه کشور را تغییر دهد، ابتدا باید ابزار معتبر سنجش پیشرفت خود را ایجاد کند.

ضرورت مدیریت یکپارچه و پاسخ‌گویی دستگاه‌های اجرایی

رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، مســـئولیت اصلی اجرای سیاســـت‌های کلی توسعه دریامحور را متوجه دولت و دســـتگاه‌های اجرایی دانســـت و گفت: برنامه جامع تحقق سیاست‌های کلی توســـعه دریامحور، وظایف متعددی را میان سازمان‌ها و نهادهای مسئول توزیع کرده و برای بخشی از آنها زمان‌بندی مشخصی در نظر گرفته اســـت. این اقدام ضروری است، اما به‌تنهایی کافی نیست. هاشمی با اشاره به تجربه حکمرانی در کشور اظهار داشت: تقسیم یک مأموریت میان دستگاه‌های متعدد، اگر با هماهنگی مؤثر و مسئولیت‌پذیری روشن همراه نباشد، گاهی به پراکندگی مسئولیت و دشوارشدن پیگیری نتایج منتهی می‌شود. وی افزود: در توسعه دریامحور این خطر جدی‌تر است؛ زیرا شکل‌گیری یک کانون اقتصادی ساحلی به تصمیم‌های هم‌زمان درباره انرژی، زمین، صنعت، مسکن، سرمایه‌گذاری و خدمات عمومی نیاز دارد. اگر هر دستگاه صرفاً به اجرای بخش مربوط به خود بیندیشد، ممکن است مجموعه‌ای از پروژه‌ها شکل بگیرد که هیچ‌گاه به یک اقتصاد منطقه‌ای منسجم تبدیل نشوند. رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام تأکید کرد: وظیفه حکمرانی آن اســـت که از مرحله توزیع تکالیف عبور کند و به مرحله مدیریت نتایج برسد. برای هر ماده از برنامه باید مشخص باشد کدام دستگاه مسئول اصلی است، چه دستگاه‌هایی همکاری می‌کنند، منابع مالی از کجا تأمین می‌شود، موعد انجام کار چیست و خروجی قابل تحویل کدام است. وی خاطرنشان کرد: تکمیل یک اسکله یا یک خط انتقال آب، هرچند مهم است، به‌خودی‌خود اثبات نمی‌کند که اشتغال پایدار افزایش یافته یا فعالیت اقتصادی منطقه رونق گرفته است. دولت باید بتواند نشان دهد که هزینه کرد منابع عمومی چگونه به کاهش هزینه تولید، افزایش ارزش افزوده، توسعه صادرات، افزایش درآمد مردم و بهبود کیفیت زندگی منجر شده است.

جنگ و بحران دریایی؛ اثبات اهمیت توسعه دریامحور در تاب‌آوری ملی

هاشمی با اشاره به تأثیر جنگ و بحران دریایی سال ۱۴۰۵ بر ضرورت اجرای سیاست‌های توسعه دریامحور اظهار داشت: جنگ و بحران دریایی سال ۱۴۰۵ بُعد دیگری از این مســـئله را آشکار کرد. توسعه دریامحور فقط راهی برای افزایش تجارت و رشد اقتصادی نیست، بلکه بخشی از تاب‌آوری ملی نیز به آن وابسته است. وی با تأکید بر اهمیت امنیت بنادر و استمرار مسیرهای دریایی در شرایط بحران گفت: در چنین شرایطی، دسترسی به کالاهای اساسی و استمرار مسیرهای دریایی اهمیت حیاتی پیدا می‌کند. اگر بنادر به شبکه‌های محدود دریلی و جاده‌ای وابسته باشند و مراکز توزیع و انبارهای راهبردی نیز پراکندگی کافی نداشته باشند، تنوع جغرافیایی به تاب‌آوری عملیاتی تبدیل نخواهد شد. رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشـــخیص مصلحت نظام افزود: کشور به الگویی نیاز دارد که در روزهای عادی، کم‌هزینه و رقابت‌پذیر باشد و در روزهای بحران نیز بتواند جریان ضروری تجارت را تا حد امکان حفظ کند. بنابراین، در سیاست‌گذاری توسعه دریامحور باید هم‌زمان به ملاحظات اقتصادی، امنیتی و پدافندی توجه شود. هاشمی منطقه مکران را آزمونی مهم برای سنجش جدیت کشور در توسعه دریامحور دانست و اظهار داشت: این منطقه نباید صرفاً به پهنه‌ای برای استقرار پروژه‌های بزرگ یا انتقال جمعیت تلقی شود. هر تصمیم درباره بارگذاری صنعتی و جمعیتی در مکران باید بر اساس تراز واقعی آب، ظرفیت انرژی، پیوندهای حمل‌ونقلی و ظرفیت جذب منطقه اتخاذ شود. وی با تأکید بر ضرورت مشارکت مردم بومی در فرآیند توسعه تصریح کرد: توسعه‌ای که مردم منطقه در آن صرفاً تماشاگر باشند یا هزینه‌های آن را تحمل کنند، نمی‌تواند به سکونت پایدار و همراهی اجتماعی منجر شود. مردم بومی باید در فرآیند توسعه نقش داشته باشند و از منافع اقتصادی و اشتغال ناشی از آن بهره‌مند شوند. رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام خاطرنشان کرد: توسعه مکران زمانی معنا پیدا می‌کند که علاوه بر ایجاد زیرساخت‌های بزرگ، کیفیت زندگی مردم، فرصت‌های شـــغلی، خدمات عمومی و ظرفیت‌های اقتصادی منطقه نیز ارتقا یابد.

نظارت مجمع تشخیص باید بر فاصله میان اهداف و عملکرد واقعی متمرکز باشد

هاشمی با تبیین نقش مجمع تشخیص مصلحت نظام در نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اظهار داشت: مسئولیت نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی را نباید با اداره مستقیم پروژه‌ها اشتباه گرفت؛ مجلس در چارچوب صلاحیت‌های قانونی خود نقش تقنینی و نظارتی دارد و مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز در چارچوب نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی باید فاصله میان اهداف مصوب و عملکرد واقعی را بررســـی کند، موانع ساختاری را بشناسد و نسبت به انحراف از جهت‌گیری‌های راهبردی هشدار دهد. وی تأکید کرد: این نظارت زمانی اثرگذار خواهد بود که بر داده‌های معتبر و گزارش‌های قابل راستی‌آزمایی تکیه کند. نمی‌توان صرفاً با ارائه گزارش تعداد جلسات، مصوبات یا پروژه‌های افتتاح‌شده، درباره میزان تحقق سیاست‌های کلی قضاوت کرد. رئیس کمیسیون زیربنایی و تولیدی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، معیار نهایی موفقیت سیاست‌های کلی توسعه دریامحور را آثار ملموس آن در اقتصاد ملی و زندگی مردم دانست و گفت: معیار نهایی موفقیت این است که آیا این راهبرد توانسته سرمایه‌گذاری مولد را افزایش دهد، زنجیره‌های ارزش داخلی را گسترش دهد، ســـهم ایران را در تجارت و ترانزیت منطقه‌ای تقویت کند، شغل پایدار ایجاد کند و درآمد مردم را بهبود ببخشد یا خیر. هاشمی تصریح کرد: سیاست‌های کلی زمانی به ثمر می‌رسند که از سطح متن و برنامه عبور کنند و آثار آنها در زندگی مردم و عملکرد اقتصاد ملی قابل مشاهده باشد. وی در پایان تأکید کرد: دریا برای ایران یک فرصت جغرافیایی اســـت؛ اما تبدیل این فرصت به قـــدرت اقتصادی، عدالت منطقه‌ای و تاب‌آوری ملی، آزمون حکمرانی ماست. این آزمون نه با اعلام هدف و تدوین برنامه، بلکه با نتایجی سنجیده می‌شود که دولت بتواند در برابر مردم و نهادهای ناظر از آن دفاع کند.